Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { În România 2 lei / În străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 253 Vineri 15 Septembrie 1939
12 Pagini
P. IIII

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE
IN ȚARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

O pildă de imitat

Cu prilejul revenirii la credința strămoșească a unei femei pe care sectanții o determinase să nu-și boteze trei copii, s'a desfășurat o ceremonie foarte mișcătoare într'o comună din Dâmbovița.

In prezența prefectului județului, a delegaților școalelor și căminelor culturale, protoereul-șef și primarul orașului Târgoviște au arătat împrejurările în care s'a întâmplat acea rătăcire, uneltirile care o provocase, mizeria morală îndurată de victimă, al cărei soț a decedat.

Nu este primul caz de reculegere și de înapoiere la religia părăsită de ființe prea slabe față de seducerile unor elemente care, de cele mai multe ori, nu dușmănesc numai biserica dominantă, ci și țara unde trăesc.

Nu este mai puțin adevărat că reînvierile sufletești de acest fel sunt prea puține în raport cu golurile cauzate în rândurile drept credincioșilor de nenumărați agenți ai cultelor interzise.

Judecând asemenea infractori și sancționându-i cu severitate, instanțele corecționale constată condițiunile primejdioase în care ei își exercită odioasa activitate.

Pedepsele însă nu vor izbuti s'o împiedice.

Ce se impune este dezarmarea ei prin demascarea autorilor ori de câte ori și ori unde sunt surprinși în fapt.

Nepăsarea față de cuvintele lor sedițioase, de activitățile lor tenace, îi încurajează.

Credincioșii trebuie să strângă rândurile când se ivesc inamici ai credinței și să le zădărnicească scopurile, apărând pe cei ispitiți să cadă în mrejele lor, fie din cauza unui deficit de discernământ, fie din cauza speculării perfide a unor amărăciuni trecătoare.

Așa după cum preotul din comuna Pietrari a știut și a putut să readucă la calea cea dreaptă pe mama cu copiii nebotezați, trebue să știe și să poată predica și reacționa slujitorii cultului nostru în toate părțile unde „sectanții dau asalt unității naționale prin încercarea criminală a îndepărtării fiilor țării dela biserica și credința strămoșească", după cum a arătat protoereul din județul Dâmbovița.

In măsura în care va funcționa această rezistență de interes superior, fie stăvilind recrutarea victimelor, fie redeșteptându-le, va scădea și îndrăsneala sectanților.

Atitudinea Turciei

In cuvântarea ținută Luni, la deschiderea sesiunii Marii adunări naționale, d. Refik Saydam, președintele Consiliului de miniștri al Turciei, a definit poziția internațională a țării sale, cu toate nuanțele, pe care le fac necesare împrejurările excepționale de astăzi, dar cu o preciziune, care nu lasă nici un echivoc să planeze asupra orientării diplomatice a Turciei.

Declarațiile primului ministru turc sunt privitoare numai la raporturile țării sale cu beligeranții și cu Uniunea Sovietelor.

Raporturile Turciei cu țările în conflict sunt normale, dar pentru fiecare din ele cuvântarea de Luni folosește o formulă dosebită: Intre Germania și Turcia „nu există, în mod direct, nici un obiect de divergență politică". Cu Polonia, relațiunile Turciei „au fost întotdeauna fără obstacole și amicale". Legăturile ei în fine cu Marea Britanie și Franța, întemeiate pe comunitatea de concepții și de interese, rămân așezate pe bazele acordurilor provizorii de asistență mutuală existente, pentru a căror transformare în tratate definitive, „negocierile se continuă, într'o atmosferă din cele mai amicale".

Deși aliată cu Anglia și Franța, prin acorduri cu un obiectiv și o întindere limitate, Turcia dorește ca războiul actual să nu se întindă și asupra ei. Fără a face o declarație formală de neutralitate, care n'ar fi fost compatibilă cu acordurile sale de asistență mutuală cu Marea Britanie și Franța, Turcia adoptă deci, atâta timp cât conflictul actual rămâne localizat la cei patru beligeranți de astăzi, o atitudine de abținere față de războiul în curs.

Dintre Statele rămase în afară de conflict, singură Rusia Sovietică face obiectul unei mențiuni speciale. Relațiile Turciei cu această țară „sunt și vor rămânea amicale, fără schimbări în raporturile actuale".

Declarațiile Președintelui de Consiliu turc sunt caracterizate deopotrivă prin claritatea și prin moderația lor. Ele sunt conforme cu politica de până astăzi de strictă apărare națională și regională a intereselor turcești. Diplomația Republicii nu face gesturi precipitate. Ea ține să rămână în afară de un conflict, la a cărui localizare vrea să contribue prin atitudinea ei. Măsurile militare luate de Turcia, sunt prezentate de primul ministru ca simple precauțiuni, în așteptarea desfășurării evenimentelor viitoare, care ar putea impune o modificare a atitudinii turce, dacă ele ar afecta securitatea Mediteranei, în cadrul și limitele acordurilor existente.

Atitudinea Turciei este urmarea logică pe deoparte a politicii sale de asistență mutuală în Mediterana orientală, pe de altă parte a localizării actualului conflict european.

Turcia a convenit într'adevăr cu Marea Britanie și Franța să încheie acorduri definitive de lungă durată, cu caracter mutual, conținând obligația reciprocă de asistență, în interesul securității lor naționale respective. Dar aceste acorduri, a căror negociere continuă astăzi „într'o atmosferă din cele mai amicale" vor fi supuse, în ce privește intrarea lor în vigoare, ca și acordurile provizorii de asistență mutuală, care le-au precedat și care le servesc de bază, unei îndoite condițiuni: în primul rând, ar trebui să se producă un act de agresiune, care să ducă la un conflict armat; în al doilea rând, teatrul acestui conflict ar trebui să fie „regiunea Mediteranei".

Un asemenea angajament reciproc nu există și în ceiace privește Balcanii. Aceștia rămân sub regimul regional al prevederilor Înțelegerii balcanice. Acordul provizoriu anglo-turc din 12 Mai 1939 — ca și acordul franco-turc, care i-a urmat — conține în art. 6 o simplă declarație, care enunță că „este de asemenea necesar să se asigure stabilirea unei securități în Balcani" și că părțile „sunt în consultare pentru a atinge acest scop cât mai curând posibil".

Nu se poate ști dacă și la ce rezultat vor duce consultările anglo-franco-turce în această privință. In realitate, Mediterana orientală sau occidentală, Balcanii, Marea Neagră sunt atât de strâns legate, în-

(Continuare in pag. 2-a)

Operațiile din Polonia

Bătălia de pe linia Vistula-Bug-San

De câteva zile o bătălie mare s'a angajat pe linia Vistula—Bug—San, care se apropie de sfârșit.

Cele mai crâncene lupte se dau la sud de râul Narew ; pe râul Bug ; în sectorul Varșoviei; în regiunea Kutno și de-alungul râului San.

Sectorul cel mai important este Varșovia, în care trupele polone opun o îndârjită rezistență. El e apărat la Nord-Vest de fortăreața Modlin (fost Nowo-Georgiewsk), de care s'au apropiat detașamentele germane motorizate și blindate.

Varșovia, ca toate capitalele și orașele deschise, nu este decât un obiectiv geografic pentru armata de operațiuni germană. Obiectivul ei principal și vivant este armata polonă, care luptă în condiții grele și opune o puternică rezistență pe pozițiile ce le ocupă încă.

Grupurile de armată germană, care operează la Nord, Vest și Sud, au înregistrat progrese în diferite sectoare. Iată cum se prezintă situația, în linii generale, după comunicatele marelui cartier german :

La Est și Sud de Prusia Orientală, grupul de Nord german, după ce a cucerit orașul Lomza, situat pe râul Narew, a trecut acest curs de apă în câteva puncte și a atins calea ferată Varșovia—Bialystok ; iar avantgardele sale au ajuns mai la Sud, la calea ferată ce leagă Varșovia de Siedlce. Un detașament puternic german înaintează în direcția Bialystok.

La vest, punga ce o forma frontul în această parte, sub presiunea accentuată a forțelor germane, a suferit o modificare simțitoare în urma ocupațiunii orașelor Poznan, Torun, Gnesen, Hohensalza și altor localități, încât fosta Prusie occidentală, sau Poznania, este aproape în întregime în stăpânirea germanilor.

Pe linia Vistulei mijlocii, în sectorul cuprins între Radom—Zvorlen și munții Lysa—Gora, patru divizii polone — după comunicatul german — ar fi într'o situație critică.

Mai la sud, pe linia râului San — afluentul Vistulei — trupele germane au ocupat localitatea Kyrov, situată la sud de Przemysl și câteva detașamente au trecut râul San.

Sub presiunea crescândă a forțelor superioare germane, trupele polone sunt, în unele sectoare, în retragere; iar în sectoarele Varșovia și Vistula mijlocie susțin lupte grele.

Nu se va face exercițiu cu evacuarea copiilor

Primim următorul comunicat:

„Primăria municipiului București aduce la cunoștința publicului că exercițiul de evacuare a 1000 de copii, anunțat de unele ziare, nu se va face".

In jurul călătoriei

ministrului de externe turc la Moscova

Agenția D.N.B. anunță că guvernul sovietic ar voi ca Turcia să-și precizeze atitudinea

Moscova, 12 (Rador). — Corespondentul agenției D. N. B. transmite :

Cercurile diplomatice socotesc că apropiata vizită a ministrului afacerilor străine al Turciei se datorește unei inițiative a guvernului sovietic, care ar voi să vadă Turcia precizându-și atitudinea.

Moscova nu înțelege ca Marea Britanie să-și poată asigura o poziție dominantă în Marea Neagră cu ajutorul pactului cu Turcia.

Urcări mari la bursa din New-York

New-York, 12 (Rador). — Bursa a înregistrat Marți noui urcări considerabile de cursuri.

Ordinele de cumpărare năvăleau din toate părțile.

Au fost negociate aproape 4.700.000 de acțiuni.

—oxo❖oxo—

Erupția vulcanului Etna

Catane, 12 (Rador). — Vulcanul Etna a intrat, azi, pe neașteptate în activitate.

La Catane au fost simțite violente zguduiri sismice. Până acum nu se semnalează nicio stricăciune.

Un important consiliu

franco-englez pe teritoriul francez

Din partea Angliei au participat primul-ministru și ministrul coordonării apărării naționale

Paris, 12 (Rador). — Președinția consiliului de miniștri comunică:

Astăzi a avut loc pe teritoriul francez o reuniune a consiliului suprem.

La această ședință au luat parte pentru Marea Britanie d. Chamberlain și lordul Chattfield, ministrul coordonării apărării; iar pentru Franța d. Daladier și generalul Gamelin, comandantul-șef și șeful statului major general al apărării naționale.

Această reuniune a confirmat pe deplin ferma hotărâre a Franței și Marei Britanii de a-și consacra toate forțele și toate resursele pentru a face față conflictului ce le-a fost impus. Franța și Marea Britanie sunt decise să dea Poloniei, care rezistă cu atâta bravură unei invazii brutale tot ajutorul ce le stă în putință.

*

Londra, 12 (Rador).— Ministerul informațiilor publică în același text comunicatul dat la Paris cu privire la conferința de azi dintre d-nii Chamberlain și Daladier, asistați de conducătorii organizațiilor militare respective.

D. CHAMBERLAIN IN AUDIENȚĂ LA REGE

Londra, 12 (Rador). — Regele a primit astăseară pe d. Chamberlain.

Primul ministru a făcut o expunere asupra vizitei pe care a făcut-o azi în Franța. Audiența a durat ceva mai puțin decât o jumătate de oră.

*

Londra, 12 (Rador). — Redactorul diplomatic al lui „Press Association" anunță că d. Chamberlain va face în ședința de Miercuri a Camerei Comunelor o a doua dare de seamă asupra situației militare.

Aceste dări de seamă vor continua periodic, pentru ca parlamentarii să fie cât mai bine informați, bineînțeles în limitele îngăduite de secretul militar.

Asedierea Gdyniei

de AL. GREGORIAN

Gdynia, orașul care rezistă de aproape două săptămâni asediului german, este portul Poloniei la Marea Baltică și, după Rotterdam, Hamburg și Anvers, a patra mare radă a Nordului. Ridicat pe linia de comunicație care unește Sud-Estul cu statele baltice și cele scandinave, el poate fi socotit astăzi ca artera cea mai de seamă a traficului european dela Marea Baltică. Deservit de peste cinci zeci de linii internaționale de navigație, absorbind 78,5% din importul și 49,5% din exportul Poloniei, cu un total de 9.000.000 tone anual, instalații moderne, o linie ferată care îl leagă cu toate centrele industriale din interiorul țării, Gdynia întrece cu mult Danzigul și alte porturi germane vecine. Creierea acestui port e una dintre marile minuni ale voinței și tehnicei omenești, realizată într'un timp record.

Clădiri multe și uriașe, străzi largi și drepte, instalații industriale, cazărmi, școli și mari magazine, au răsărit în zece ani, ca din pământ pe țărmul altădată sterp, al acestui lac german care e Baltica — „Mediterana sumbră a Nordului".

Istoria Gdyniei e scurtă, vagă și asemănătoare cu a întregului voevodat al Pomeraniei.

A fost până în anul 1924, ca dealtfel și Danzigul cândva, un mic cătun de pescari kașubieni cu o populație de 60 locuitori.

Ca peste toate așezările de pe coasta baltică și ca peste întreaga țară a Pomeraniei, pe aci au fost mulți stăpâni. Electorii de Brandenburg, ducii din Prusia Orientală, regii Prusiei dela Oder, craii și ducii poloni. starosti chibzuiți din liga hanseatică a cetăților comerciale, cavaleri ai sfintei Fecioare Maria zișI ai „Ordinului teuton", și regi ai Suediei, toți acești cuceritori medievali ai Nordului, războinici înfometați de pământuri și de aur sau strategi temerari ambiționând să întemeeze acel „Dominium Maris Baltici" către care încă și secolul nostru râvnește, și-au purtat rând pe rând chiurasele sau năvile de-alungul țărmului Gdyniei. Niciunul dintre ei nu s'a oprit însă mai mult aci. Strălucirea orbitoare a Danzigului fascina corăbierii întregei lumi și cine ar fi avut timp să stărue atunci mai mult asupra unui biet sat

(Continuare in pag. 2-a)

Gdynia cu cele șapte bazinuri și cu peninsula Hell văzută din avion

După deschiderea școalelor

de N. BATZARIA

Școalele s'au deschis din nou, iar apariția uniformelor școlărești pune o notă senină pe îngrijorarea generală provocată de sângeroasele evenimente de peste graniță. Redeschiderea școalelor înseamnă, între altele, că în anumite direcțiuni, viața își urmează cursul normal. E o constatare ce produce mulțumire, precum face bine vederea copiilor sglobii și voioși, cari, după vacanța de vară, merg din nou pe drumul datoriei.

Insă, dacă, din fericire pentru dânșii, cei mici își păstrează, în ciuda vremurilor prin care trecem, seninătatea sufletească și voia bună, pentru cei mari, începerea noului an școlar este prilej de griji și necazuri serioase. Aceasta pentru că au de suportat cheltueli, cărora cei mai mulți cu greu le pot face față, ba chiar nu sunt puțini cei ce nu le pot face față deloc.

E adevărat că, potrivit legii, învățământul primar, tot fiind obligatoriu, este în același timp gratuit. In realitate însă, gratuitatea se mărginește la scutirea de taxe. Incolo, nu sunt gratuite nici cărțile, nici rechizitele, nici uniformele.

Dacă dela învățământul primar trecem la cel secundar, vedem că pentru părinții cari au copii la licee — și sunt unii cari au câte doi și trei copii — vestea că se deschid școalele le procură îngrijorări și frământări, din care nu mai știu cum să iasă. Pentru taxe, pentru uniforme, fiindcă nu mai pot fi întrebuințate uniformele din trecut, pentru cărți și rechizite, au de plătit dintr'o dată sume care se cifrează la câteva zeci de mii de lei.

Insă marea majoritate a părinților o formează oameni cu mijloace materiale foarte modeste și cu venituri foarte reduse. Sunt slujbași, sunt meseriași și mici negustori, mulțumiți când pot ajunge la fiecare sfârșit de lună cu un buget mai mult sau mai puțin echilibrat, buget în

(Continuare in pag. 2-a)

Evenimentele internaționale pe ziua de Marți

MAREA BRITANIE. — Regele George a adresat un mesagiu marinei comerciale britanice relevând rolul ei important pentru aprovizionarea națiunii, transportul trupelor și al materiilor prime. Ofițerii și mateloții marinei comerciale au răspuns asigurând pe Suveran că vor căuta să fie la înălțimea încrederii ce le-o acordă.

— Ziarele engleze anunță sosirea trupelor britanice în Franța.

— O parte din serviciile guvernamentale au fost evacuate din Londra în diferite centre ale țării.

— Ducele și Ducesa de Windsor al sosit la Londra.

GERMANIA. — Doi ofițeri francezi omorâți în lupta aeriană deasupra teritoriului german, au fost înmormântați la Karlsruhe cu toate onorurile militare.

— Agenția D. N. B. desminte știrea că s'ar fi luat măsuri împotriva bisericii catolice în Germania.

ITALIA — O lungă întrevedere a avut loc la Roma între contele Ciano și ambasadorul Germaniei.

— Azi, cu prilejul prezentării scrisorilor de acreditare de către noul ambasador al Belgiei pe lângă Sft. Scaun, Suveranul Pontif va rosti un discurs despre care, agenția Stefani spune că va avea o deosebită importanță.

FRANȚA. — O reuniune a consiliului suprem anglo-francez a avut loc Marți pe teritoriul francez. Au participat d-nii Chamberlain și Chattfield din partea Angliei și Daladier și generalul Gamelin din partea Franței. S'a confirmat hotărârea de a consacra toate forțele și toate resursele celor două țări în conflictul în curs.

— Presa franceză se ocupă de situația militară pe cele două fronturi.

— Impăratul Anamului a dat o proclamație către populația țării declarând că țara e alături de Franța în a cărei victorie trebue să se păstreze deplină încredere.

STATELE-UNITE. — Se afirmă că va fi convocat congresul pe ziua de 2 Octombrie. D. Roosevelt s'a înapoiat la Washington. Se crede în general că propunerea pentru modificarea neutralității va întruni majoritatea necesară.

— Pe lângă cele 20 vase de transport în construcții, ministerul marinei a comandat alte 20 vase de câte 14.000 tone fiecare.

ALTE TARI. — Agenția telegrafică ungară anunță introducerea vizei pentru pașapoartele germanilor cari vor să vină în Ungaria.

— Contele Czaky a avut o lungă întrevedere cu ministrul Franței la Budapesta. Azi contele Czaky va face declarații asupra situației internaționale.

— Un guvern de uniune națională se va constitui, probabil, în Canada.

— Republica Panama a declarat neutralitatea.

— Comitetul permanent al statelor din grupul Oslo și-a terminat lucrările. Comunicatul de închidere constată o completă identitate de atitudini între aceste state.

— Navigația turcă în Mediterană a fost reluată.

— Orașele mari din Turcia organizează mijloacele de apărare pasivă.

— Primul ministru al Suediei vorbind în parlament, a relevat unitatea completă între toate grupurile politice și și-a exprimat speranța că neutralitatea Suediei va fi respectată.

— Guvernul jugoslav a introdus controlul importului și al exportului.

Serviciile guvernamentale engleze

au fost mutate din Londra

Londra, 12 (Rador). — Se anunță oficial că deși membrii guvernului rămân la Londra, o parte din serviciile guvernamentale sunt evacuate în diferite centre ale țării, unde își vor putea continua activitatea fără nici o primejdie.

Aceste măsuri au caracter de precauțiune și au fost luate în virtutea planurilor pregătite cu mult înainte de începerea ostilităților. Intregul personal, care va fi astfel deplasat, însumează 7—8.000 persoane. Nu este câtuși de puțin vorba ca deocamdată vreunul din miniștri sau din principalii șefi de departamente să părăsească Londra.